

Martha Veldthuis, beeldmaker

[tekst: Henneke Chevalier, foto's: Martha Veldthuis]

Vakantiewerk

Bij binnenkomst word je onmiddellijk met de beelden van Martha Veldthuis geconfronteerd. In de hal, in de tuin, in het atelier. Beelden alom, veelal manshoog. Vooral keramische beelden, maar ook brons of een combinatie van keramiek met andere materialen zoals metaal en hout. Ze is net twee dagen terug van een vakantie met veel autopech en trots laat ze me een hele verzameling vreemde houtgroeisels zien. "Toch weer gelukt om deze buit mee te nemen in onze oude Volvo uit 1967, bovenop het aanhangwagentje. Zelfs in de vakantie ben ik nog met beelden bezig, in mijn hoofd weliswaar."

Unica

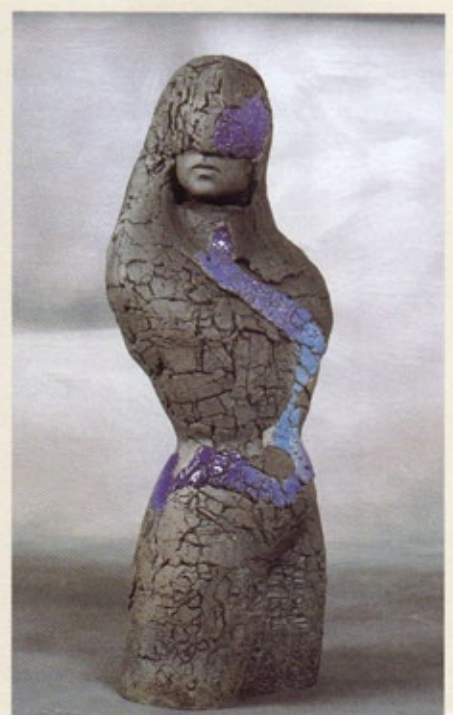
Dit verweerde hout wordt soms verwerkt in een keramisch beeld, bijvoorbeeld als een soort vleugel aan een borstbeeld, waarbij de overgang tussen schouder en de vleugelvormige stronk nauwelijks te zien is. Kleur en structuur van de klei worden aangepast aan die van het gevonden object. Vroeger maakte ze veel torso's, raku-gestookt en met felgekleurde glazuur-

accenten, maar met haar recente werk neemt ze daar een beetje afstand van. Martha wil met haar mensbeelden nu vooral emotie uitdrukken, en dat kun je doen door een bepaalde houding, of met een enkel gebaar. De figuren worden eenvoudiger, meer naturel en hebben eigenlijk geen glazuur nodig; ze spreken voor zich.

Tegenwoordig worden de werken eerst in de elektrische oven gestookt op een temperatuur van rond de 1100°. Daarna kan het eventueel nog in de raku-oven om een bepaald effect te krijgen.

Alle keramische beelden worden met de hand opgebouwd, door middel van kleirollen of platen. Voor de mensbeelden van een meter en hoger gebruikt Martha een armatuur van metalen pennen, om vooral in het beginstadium wat stevigheid aan het stuk te geven, zodat je wat langer aan het werk kunt doorbouwen. Door deze pennen met kranten te omwikkelen kunnen ze later makkelijker verwijderd worden; en eventueel achtergebleven papier brandt in de oven weg.

Ze werkt met grove chamotte en graag

mengt ze verschillende kleuren en soorten klei door elkaar. Hierdoor ontstaan na de brand kleurverschillen die ze gebruikt om details te accentueren. Met uitzondering van één drukvorm van gips, om de eerste aanzet van de torso's te vormen, werkt zij niet met mallen. Ieder stuk is uniek.

Op verzoek van klanten die een beeld permanent in de tuin willen hebben, laat ze wel eens een bronzen afgietsel maken van een beeld, waarbij het oorspronkelijke werk overigens verloren gaat.

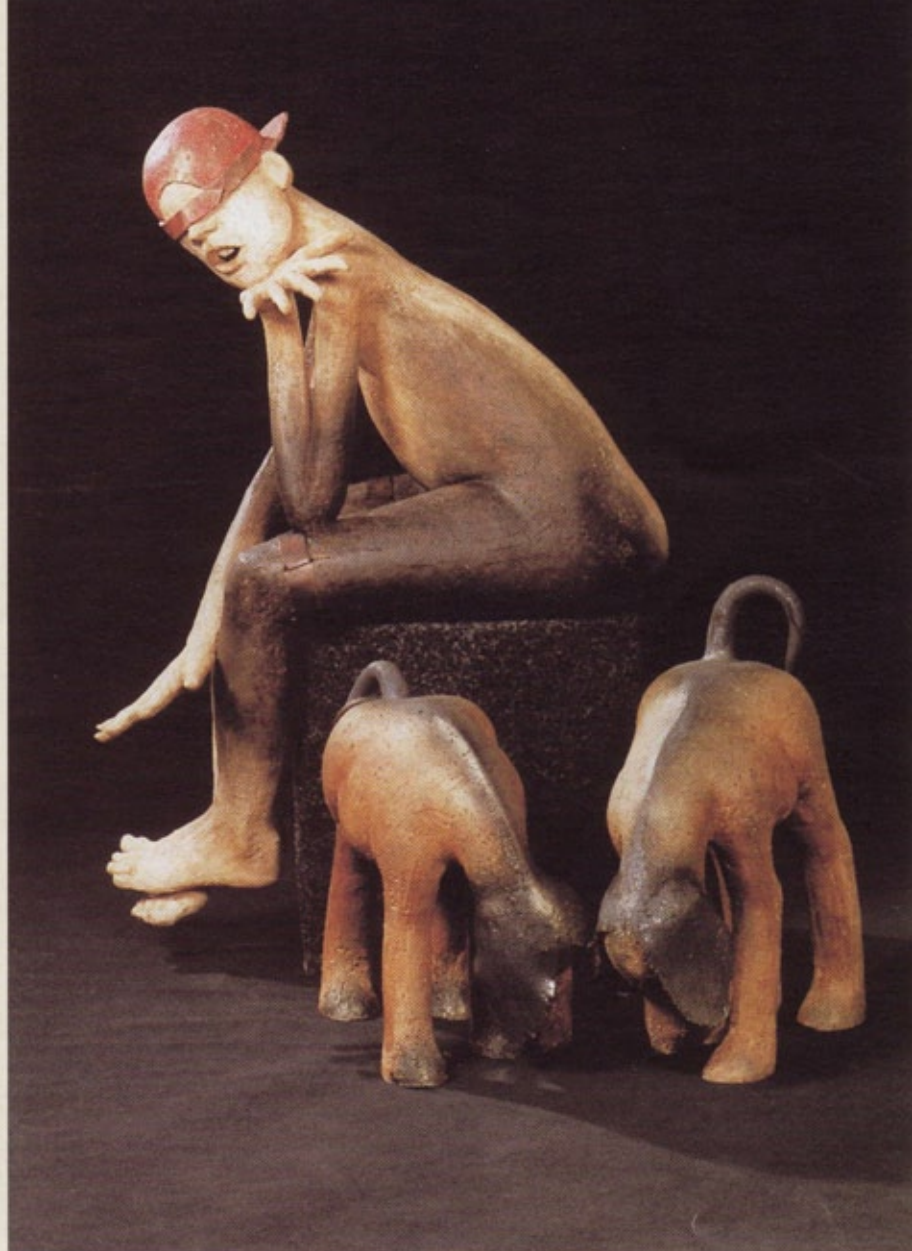
Aarde en vuur

De zelfgebouwde oven ligt verscholen in de tuin, bedolven onder aarde. Als je op het heuveltje staat, kijk je van bovenaf in de oven. Je kunt dan goed zien hoe hij is opgebouwd met trapeziumvormige ovenvaste stenen. Die zijn afkomstig uit de hoogovens. Een boer uit de buurt was er zijn straatje mee aan het leggen en door een simpele ruil tegen gewone straatstenen kwam Martha aan dit buitenkansje. Aan de voet van de opgeworpen berg zit het stookgat. Door middel van een gasbrander brengt ze de oven op temperatuur.

Het is nog een hele toer om een groot beeld in de oven te laten zakken. Met behulp van touwen en echtgenoot krijgt ze het voor elkaar. Reduceren doet ze door een grote hoeveelheid zaagsel van boven in de oven te storten en het grote metalen deksel te sluiten.

Werkplaats

De garage, die aan het huis vast stond, is opgeofferd en gesloopt. Op deze plek is het atelier gebouwd, in twee verdiepingen. Veel glas rondom. Alles is licht, ruim en schoon. Martha houdt ervan om telkens weer aan frisse witte tafels opnieuw te beginnen. Elk jaar schildert ze deze een keer over. Op de begane grond staan de kasten met gereedschap en de elektrische oven. Aan de wanden hangen verschillende zeefdrukken en er staat ook een etspers. Dat is een hobby van haar, de grafische technieken. Hiermee treedt ze nooit naar buiten. Ze volgt nog steeds lessen in fotografisch zeefdrukken bij het Grafisch Centrum in Groningen. Een stalen trap leidt naar de bovenverdieping. Hier wordt

ook naar model geboetseerd. Er wordt gewerkt met een draaiplateau, twee ronde platen van hout die door middel van kogels over elkaar rollen, waarop het model kan gaan staan of zitten.

Opdracht

Uit een tentoonstelling bij Maya Wildevuur te Hooghalen vloeide een omvangrijke opdracht voort. Voor een zorgcentrum mag ze een beeldengroep van 21 figuren maken. De beelden vertegenwoordigen alle takken van zorg, van jong tot zeer oud. Ook enkele dieren maken deel uit van de groep. In het atelier kan ik de eerste producten al bekijken. Drie hanggroepjongeren staan over de balustrade gebogen met tussen hen in drie prachtige hondjes. De jongeren stralen lusteloosheid en verveling uit, maar ook kwetsbaarheid en onvolwassenheid. De figuren zijn naakt, met hier en daar op de huidkleurige klei wat zwartgestookte accenten en als enig kledingstuk een rood achterstevoren geplaatst petje. De

beelden zijn herkenbaar en tegelijkertijd hebben zij een vervreemdend effect. De hondjes zijn werkelijk aandoenlijk. Martha pakt er een van de grond en zet hem met zo'n behoedzaamheid op de tafel als was het een echte jonge hond. Heel goed getroffen in al zijn eenvoud, met een minimum aan details.

Energie

Martha straalt een enorme energie uit en haar productiviteit is verbazingwekkend. Ze maakt zo'n 50 beelden per jaar, van klein tot groot. Dat is véél, als je bedenkt dat de beelden zonder mal tot stand komen en vaak een hoogte hebben van een meter of meer. Ze is dan ook dagelijks in haar atelier te vinden, waar je haar op afspraak kunt bezoeken.

**Martha Veldhuis (NVK-lid), Patrijkslaan 18, 7961 BB Ruinerwold. Tel.: 0522-482179
website: <http://www.bkdrenthe.nl/t-v/veldthuis/veldthuis.html>**